

10. Spotkanie Narodowych Koordynatorów Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie 20-23.10.2011

W dniach 20-23 października 2011 r., w siedzibie Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, koordynatora polskiej sieci Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh, odbyło się dziesiąte spotkanie narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh z 43 krajów Unii dla Śródziemnomorza – pierwsze spotkanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego po wydarzeniach tzw. „wiosny arabskiej”. Kilka czynników zadecydowało o wyjątkowym charakterze krakowskiego spotkania. Po pierwsze, decyzją Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz dzięki staraniom MCK, wydarzenie **zostało wpisane w oficjalny kalendarz polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej**. Po drugie, **symultanicznie do zjazdu narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh, w siedzibie MCK odbyło się spotkanie Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza / Rady Gubernatorów Fundacji im. Anny Lindh** – przedstawicieli Ministerstw Spraw Zagranicznych państw Unii Europejskiej, Bałkanów, Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki. Po trzecie, **po raz pierwszy w historii Fundacji im. Anny Lindh, doroczne spotkanie narodowych koordynatorów odbyło się w kraju środkowoeuropejskim**. Historyczny charakter spotkania został ostatecznie potwierdzony **obecnością podczas obrad przedstawiciela Libii** – także po raz pierwszy w historii działań podejmowanych przez Fundację.

Podstawowym celem krakowskiego spotkania było **podsumowanie dotychczasowej aktywności Fundacji oraz przygotowanie nowej strategii na lata 2011-2014** – tak, by najlepiej służyła potrzebom społeczeństwa obywatelskiego 43 krajów Unii dla Śródziemnomorza. Przygotowując spotkanie, MCK (przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Miasta Krakowa) podjęło decyzję o stworzeniu bogatego programu kulturalnego, który miał towarzyszyć formalnym obradom narodowych koordynatorów. Jego najważniejszymi elementami były:

- 1) „**Sounds of Dialogue**” (21 października 2011 r.) – koncert utworów Krzysztofa Pendereckiego („Koncert altówkowy”), Andersa Koppela („Toccatà na marimbę i wibrafon”) oraz Edwarda Freitaga („Caban Concerto”) w wykonaniu Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa „Sinfonietta Cracovia” oraz zespołu perkusyjnego Haba Percussion Group. Duża Scena Narodowego Teatru Starego im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie.

- 2) **„Kultura na rzecz zmiany społecznej” (22 października 2011 r.)** – międzynarodowa debata poświęcona roli kultury w procesach demokratyzacji oraz zmian społecznych z udziałem dr Moniki Smoleń (Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego), Grzegorza Klamana (prezes Fundacji Wyspa Progress z Gdańska), Mohameda El Sawy’ego (prezes i twórca Sawy Culture Wheel, pierwszy minister kultury Egiptu po tzw. wiosnie arabskiej). Prowadzącym

spotkanie był prof. Raj Isar z American University of Paris, a debatę otworzyła projekcja video Joanny Rajkowskiej specjalnie przygotowanego na krakowskie spotkanie. Sala Obrad Urzędu Miasta Krakowa.

- 3) **„Kroniki sejneńskie” (22 października 2011 r.)** – sztuka teatralna w wykonaniu aktorów teatru działającego przy Ośrodku „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach oraz reżyserii Bożeny Szroeder. Nowa Scena Narodowego Teatru Starego im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie.

- 4) **Zwiedzanie Kopalni Soli w Wieliczce** znajdującej się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO (22 października 2011 r.)\n5) **Wizyta w Muzeum Auschwitz-Birkenau** (23 października 2011 r.)

Jednym z najważniejszych wydarzeń podczas krakowskiego spotkania było **wręczenie Eurośródziemnomorskiej Nagrody w Dziedzinie Dialogu Międzykulturowego** za rok 2011 podczas międzynarodowej debaty „Kultura na rzecz zmiany społecznej”. Statuetkę z rąk dr Moniki Smoleń i prof. Jacka Purchli otrzymali przedstawiciele egipskiej organizacji młodzieżowej Development No Borders: Ayman Elshamy oraz Amr Shaaban.

Ambicją większości wyprodukowanych wydarzeń było nie tylko zaprezentowanie i podzielenie się polskim doświadczeniem w zakresie dialogu międzykulturowego, ale zbudowanie mostów pomiędzy wszystkimi uczestnikami spotkania. Stąd muzyka wykonywana podczas koncertu „Sounds of dialogue” łączyła w programie utwór osadzony w tradycji europejskiej oraz te inspirowane motywami afrykańskimi, spinając w ten sposób oba brzegi Morza Śródziemnego. Z kolei debata „Kultura na rzecz zmiany społecznej” pozwoliła wykazać paralele między środkowoeuropejskim doświadczeniem transformacji ustrojowej, a obecnymi przemianami w Afryce Północnej, a także zwracała uwagę na autonomię artysty oraz jego rolę w promocji zmian o charakterze społecznym. Niewątpliwie szczególnych

wzruszeń dostarczyła wizyta uczestników w byłym obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau oraz przedstawienie „Kroniki sejneńskie” stanowiące rekonstrukcję przedwojennej historii wielokulturowego pogranicza polsko-litewskiego, świata, który uległ zniszczeniu w efekcie II wojny światowej.

Zjawisko „budowania mostów” nie ograniczyło się jednak wyłącznie do programu kulturalnego, a stanowiło ważną cechę całego wydarzenia. **Po raz pierwszy w historii Fundacji im. Anny Lindh nastąpiła tak szeroka integracja pomiędzy przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, a reprezentantami władz wszystkich krajów Unii dla Śródziemnomorza.** Przejawiała się ona nie tylko **wspólnym uczestnictwem w wydarzeniach** (np. koncert i debata),

ale także wspólną konferencją prasową otwierającą oba wydarzenia (tzn. spotkanie Narodowych Koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh oraz spotkanie Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza), w której, obok dyrektora MCK, prof. Jacka Purchli, wzięli udział Anna Raduchowska-Brochwicz, Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych ds. Procesu Barcelońskiego / Unii dla Śródziemnomorza, Youssef Amrani, Sekretarz Generalny Unii dla Śródziemnomorza, André Azoulay, Prezydent Fundacji im. Anny Lindh oraz Andreu Claret, Dyrektor Wykonawczy Fundacji.

Należy także podkreślić zaangażowanie licznych partnerów w zarówno przygotowanie jak i realizację wydarzenia. m.in. **Prezydenta Miasta Krakowa**, który wydał kolację powitalną oraz udostępnił Salę Obrad Rady Miasta Krakowa na debatę „Kultura na rzecz zmiany społecznej”, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w obradach przez wszystkie dni uczestniczyła przedstawicielka Ministerstwa) oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Liczba uczestników 10. Spotkania Fundacji im. Anny Lindh wyniosła ponad 120 osób: blisko 90 narodowych koordynatorów, obserwatorów i pracowników Sekretariatu Fundacji z Aleksandrii oraz 36 członków polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh z całej Polski, którzy zostali zaproszeni do wzięcia udziału w programie kulturalnym towarzyszącym spotkaniu. Wraz z 79 osobami biorącymi udział w spotkaniu Wyższych Urzędników Unii dla Śródziemnomorza było to bez wątpienia najliczniejsze równoczesne zgromadzenie władz oraz społeczeństwa obywatelskiego krajów Unii dla Śródziemnomorza w Polsce w historii tego międzynarodowego projektu.

Spotkanie narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh – obrady

Spotkanie narodowych koordynatorów zostało poprzedzone **warsztatami przygotowawczymi** przeprowadzonymi przez pracowników Sekretariatu Fundacji z udziałem zarówno koordynatorów, jak i członków sieci narodowych (20 października 2011 r.). Uczestnicy warsztatów zostali wybrani spośród tych wyróżniających się w realizacji projektów Fundacji w latach 2009-2010 (polskimi uczestnikami byli Joanna Sanetra-Szeliga i Robert Kusek z MCK, oraz Renata

Sobolewska z Fundacji Together Polska), a praca realizowana była w trzech grupach, które skupiły się na omówieniu wyzwań i sukcesów w zakresie konkursów grantowych, komunikacji oraz wsparcia sieci narodowych poprzez tzw. „Network Development Scheme”. Zebrane wnioski zostały następnie wykorzystane w dniach kolejnych podczas obrad i warsztatów z udziałem koordynatorów narodowych.

Obrady narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh trwały przez trzy dni (21, 22 oraz 23 października) i składały się zarówno z posiedzeń plenarnych, jak i warsztatów w grupach roboczych. **Posiedzenia plenarne poświęcone były podsumowaniu działań Fundacji w kończącym się okresie trzyletnim oraz prezentacji przez Dyrektora Wykonawczego najważniejszych założeń i planów na lata 2012-2014.**

Omówione zostały dwa najważniejsze dokumenty przygotowane przez Sekretariat Fundacji, mianowicie „ALF Strategy, Programme Guidelines and Budżet for Phase III” oraz „Network Policy for the ALF Third Phase: Challenges, Objectives and Tools”. Nowy program zakłada utrzymanie i kontynuowanie realizacji projektów zainicjowanych w latach poprzednich, m.in. trzy konkursy grantowe, wsparcie sieci narodowych w ramach tzw. „Network Support Scheme”, Forum Fundacji im. Anny Lindh w Stambule, raport dot. trendów międzykulturowych. Pojawiły się też nowe propozycje w postaci instrumentu „Believe in Dialogue / Act for Citizenship” oraz inicjatywy regionalne – niestety dokument poza ogólnymi sformułowaniami nie precyzował zarówno charakteru, jak i formuły, czy odbiorców nowych działań. Zasadniczą zmianą zaproponowaną przez Sekretariat Fundacji jest tzw. **zwrot („shift”) w stronę krajów Południa**, zwłaszcza tych przechodzących transformację ustrojową. Zwrot ten charakteryzowałby się „uprzywilejowaniem” działań podejmowanych i inicjowanych przez tamtejszych członków sieci, a także tworzeniem projektów, których bezpośrednim adresatem i beneficjentem byłyby kraje południa. Aspekt ten został poddany krytyce przez część koordynatorów narodowych (w tym przedstawicieli Polski) podczas dyskusji nad prezentacją Dyrektora Wykonawczego. Stanowi on bowiem zagrożenie dla równowagi w rozwoju i dostępie do wspólnego koszyka usług przez wszystkie 43 sieci narodowe.

Dyskusja nad szczegółowymi rozwiązaniami odbywała się w trzech grupach roboczych, które najpierw analizowały strategię Fundacji w kontekście trzech zasadniczych wyzwań stojących przed społeczeństwem obywatelskim (demokracja, rozwój oraz różnorodność), a następnie omawiały szczegółowe aspekty programu (Forum Fundacji i wsparcie sieci narodowych, komunikację i konkursy grantowe oraz Raport Fundacji im. Anny Lindh oraz inne programy). W każdej z grup wybrany został jeden sprawozdawca, który

zbierał uwagi uczestników dyskusji, a następnie przedstawił je podczas obrad plenarnych. Sprawozdawcy przesłali też przygotowane przez siebie raporty wszystkim uczestnikom po zakończeniu spotkania.

Przy ogólnym wsparciu dla przedstawionych propozycji, spora część rozwiązań szczegółowych zostało poddanych krytyce – zarówno podczas warsztatów, jak i posiedzeń plenarnych. Wiele kontrowersji wzbudził **podział budżetu oraz źródła finansowania** (np. tylko 3 miliony euro na konkursy grantowe, przy blisko 0,7 miliona na niesprecyzowane działania regionalne), nowa formuła konkursów grantowych (dwóch partnerów z krajów Południa), powrót do kontrowersyjnej (i porzuconej przy braku wsparcia zarówno ze strony narodowych koordynatorów, jak i Rady Gubernatorów) **idei obserwatorium trendów międzykulturowych**, czy **nowy model wsparcia dla sieci narodowych** (ograniczenie w zakresie zasobów ludzkich oraz otwarte konkursy na wspólne projekty sieci). Wśród przedstawicieli narodowych koordynatorów najwięcej krytycznych uwag sformułowanych zostało przez przedstawicieli Szwecji, Holandii, Niemiec, Izraela, Czarnogóry, Jordanii, Irlandii, Słowenii oraz Polski. Krytyce poddany został także sposób komunikacji i konsultacji dokumentów przez Sekretariat Fundacji, a także ich język (często ogólnikowy i nieprecyzyjny).

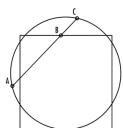
Zasadniczym problemem pozostaje kwestia, w jaki sposób uwagi sformułowane przez koordynatorów są wiążące dla Sekretariatu Fundacji przy przedstawianiu do przyjęcia przez Radę Gubernatorów ostatecznej wersji Strategii. Opinia wyrażona najsilniej przez przedstawiciela Czarnogóry (reprezentującego Ministerstwo Kultury Czarnogóry) podczas ostatniego posiedzenia plenarnego brzmiała bowiem, iż **dokument w formie przedstawionej przez Sekretariat nie zyskuje aprobaty narodowych koordynatorów**. Koordynatorzy polski, szwedzki i holenderski zostali poproszeni przez Gianlucę Solerę, nadzorującego z ramienia Sekretariatu pracę koordynatorów narodowych, o stworzenie dokumentu określającego formułę opiniowania dokumentów przygotowanych przez Aleksandrię. Dokument taki został stworzony przez ww. koordynatorów i przesłany został do Sekretariatu (postuluje on m.in. stworzenie regionalnych koordynatorów zbierających głosy od koordynatorów narodowych w sprawach różnorodnych rozwiązań programowych; opinie te miałyby charakter wiążący dla Sekretariatu Fundacji).

Na koniec należy podkreślić, że **pięciu koordynatorów narodowych** (reprezentanci Turcji, Niemiec oraz Izraela) **wzięło udział w posiedzeniu Rady Gubernatorów**. Ta ostatnia przedłużyła także **mandat na kolejne trzy lata dla Dyrektora Wykonawczego oraz Prezydenta Fundacji**.

Robert Kusek
Joanna Sanetra-Szeliga

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

MIEDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

25, 31-008 Kraków, Poland
tel.: +48 12 42 42 802
Fax.: + 28 12 421 78 44
www.alfpolska.org

**Fundacja
Międzynarodowe
Centrum Kultury**